

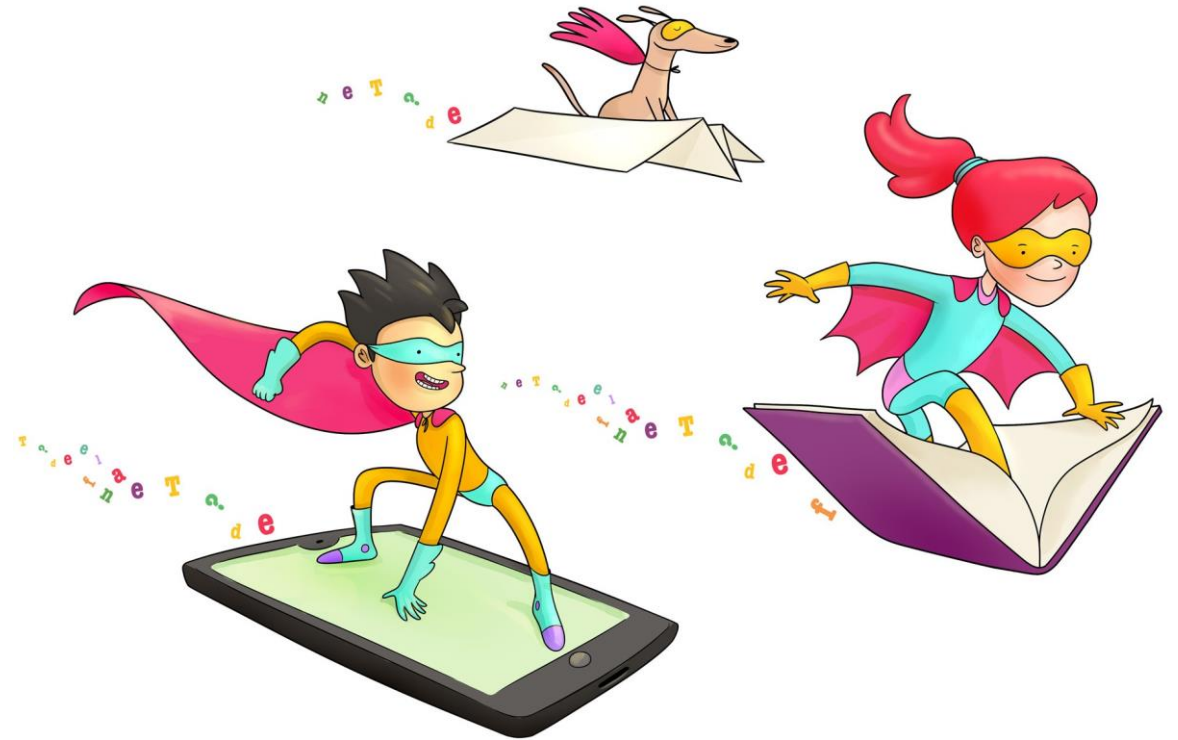

Werkboek.

In dit werkboek vind je opdrachten die je helpen om Leeshelden onder de knie te krijgen. We hebben een aantal opdrachten voor je opgesteld die vaak in de praktijk voorkomen en die je kan uitvoeren.

Aan het einde van het boekje vind je onze type leeskaarten uitgelegd en geven we je nog wat extra tips.

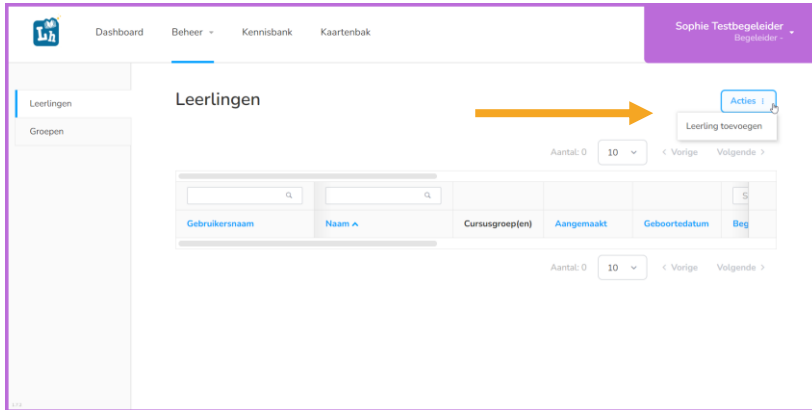
Veel plezier met Leeshelden!

Opdracht 1 – Voeg leerlingen toe als begeleider.

Via je begeleider account ga je handmatig leerlingen toevoegen.

Stap 1: Klik op Acties en klik op leerling toevoegen.

Stap 2: Voer alle gegevens in van de leerling.

Kies hier tussen redzaamheidslezer of tempolezer

Opdracht 2 – Start een traject als begeleider.

Een Traject is het kader waarbinnen de leerling begeleiding krijgt op zorgniveau 3.

Stap 1: Klik op Nieuw Traject en selecteer een leerling.

The dashboard shows three main action cards: **[Groeps]sessie** (Start een sessie met één of meerdere leerlingen), **Traject aanmaken** (Begin een nieuw traject met een leerling), and **Snelstartgids** (Snelstartgids Leeshelden). The 'Traject aanmaken' card has a 'Nieuw traject' button. Below these cards is a section for 'Voorbereiding nodig' with a list of students.

Leerling	Groep	E-mailadres	Geboortedatum

Stap 2: Voer alle gegevens in voor het traject en wijs een niveau toe.

The 'Bram Testleerling' form is filled out with the following details:

- Traject:** **DMT**
- Algemeen:** **Versie:** Selecteer, **Soort lezer:** Redzaamheidslezer, **Niveau:** Geen (later toewijzen)
- DMT Toetsresultaten:**

Kaart	Aantal gelezen	Aantal fouten
1A 1B 1C	0	0
2A 2B 2C	0	0
3A 3B 3C	0	0

Summary: Totaal woorden: 0, Totaal fout: 0, **Score: 0**

Afname toets: Datum: 02-05-2023, Afgenomen door: Sophie Testbegeleider

Stap 3: kies de problematieken waarop je samen met de leerling wilt focussen.

The 'Diagnose' screen for 'Traject - M4' shows the following data:

Na afname	Aantal fouten	Technieken
Woorden weer fout gelezen	0	3.7
Woorden omgewisseld	0	3.10
Woorden twee keer lezen	0	2.10
Problemen met bepaalde letters	0	2.7, 3.9
Zingend lezen	0	1.3, 1.7
Woorden overslaan / toevoegen	0	3.8
Spellend fout	0	1.1, 1.2, 1.3, +10

Opdracht 3 – Sessie starten met leerling(en) zorgniveau 3:

In dit geval dient er eerst een traject te zijn aangemaakt voor de leerling. Ga terug naar opdracht 2 wanneer je dit nog niet hebt gedaan.

Stap 1: Ga naar het Dashboard en klik op Sessie starten en zoek de leerling(en) op.

Stap 2: Bepaal met welke focuspunten je aan de slag wilt gaan (wanneer deze zijn ingevuld) en klik op “volgende”. De cognitieve benadering vul je samen met de leerling(en) in. Met de cognitieve benadering ontwikkel je zelfbewustzijn en eigenaarschap met betrekking tot het leesproces.

Stap 3: Klik op “volgende” en selecteer de kaarten die je met de leerling(en) wilt oefenen.

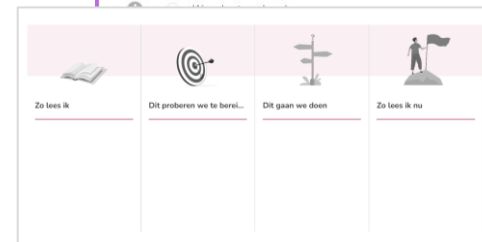
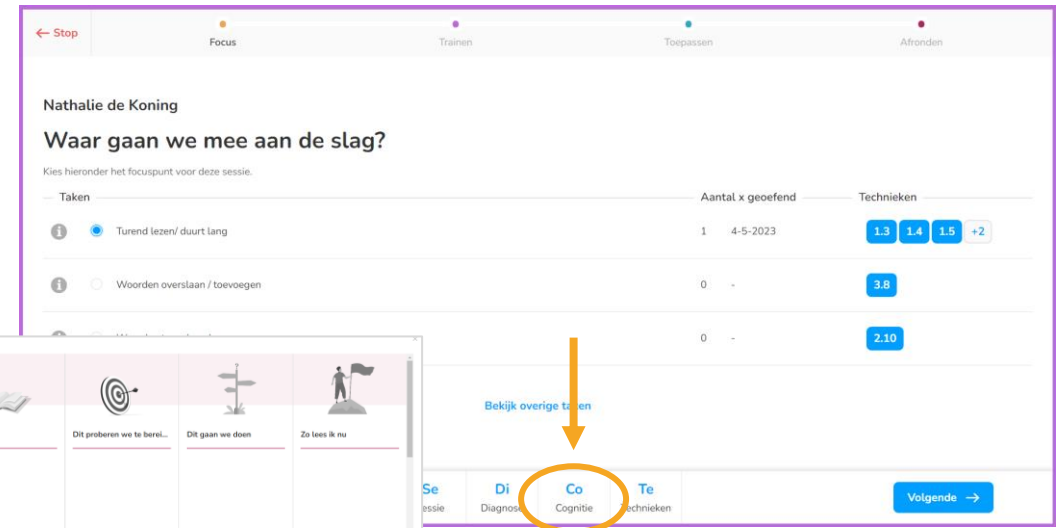
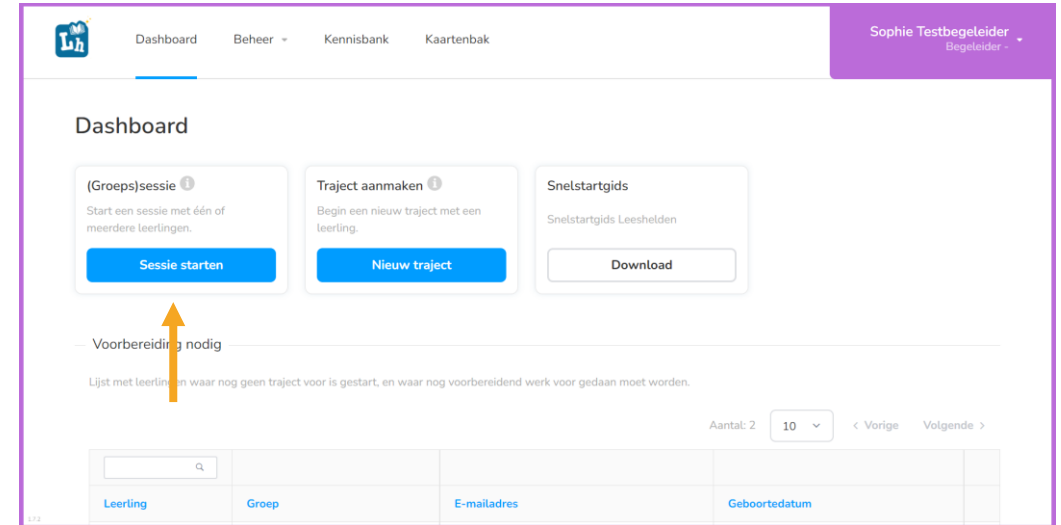
Stap 4: Klik op “volgende”. De trainingssessie kan nu van start gaan.

Stap 5: Na het lezen van iedere kaart kan je samen met de leerling(en) opmerkingen kwijt hoe de oefening ging (dit wordt opgeslagen in het journaal van iedere individuele leerling).

Stap 6: Na het trainen ga je naar de stap “transferbewustzijn”. In deze stap bepaal je samen met de leerling met wat voor soort tekst de leerling het geleerde gaat toepassen. Je klikt hiervoor de voorbeelden aan of vult zelf iets in door op anders te klikken.

Stap 7: Je rondt de sessie af door samen met de leerling de vragen te beantwoorden. Deze antwoorden worden ook weer opgenomen in het journaal.

Oefenen met meerdere leerlingen: Selecteer meerdere leerlingen bij stap 1.

Opdracht 4 – Oefenen met losse kaarten uit de kaartenbak.

Wanneer je wilt oefenen met willekeurige kaarten en registratie van het resultaat niet nodig is.

Wil je los van een traject zelf een leeskaart zoeken en gebruiken dan ben je in de kaartenbak op de juiste plek. Je kunt eenvoudig naar een kaart zoeken op naam, kaarttype, niveau of methode.

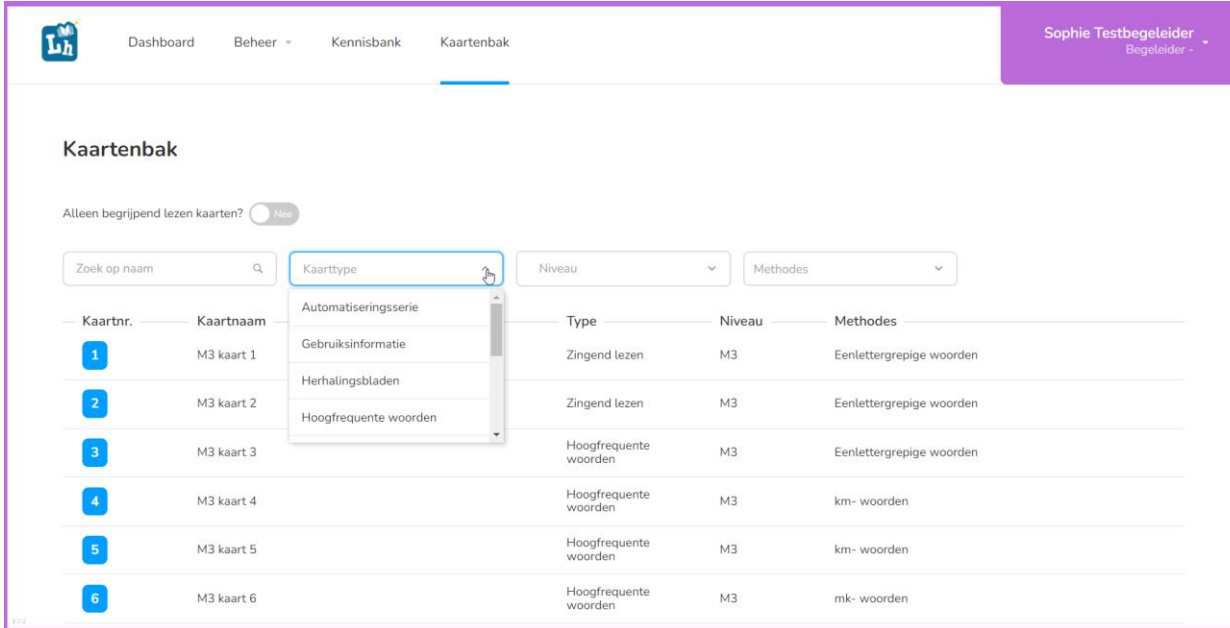
Wanneer je eenmaal een kaart hebt gevonden open je deze door op de kaartnaam te klikken. Een pop-up waarschuwt je dat de kaart wordt geopend in een nieuw venster.

De kaart opent zich in een nieuw venster. Binnen de kaart heb je de volgende opties (worden in de volgende sheet ook nog besproken):

1. Voor laten lezen: klik op de playbutton links onderin.
2. Afdrukken: klik op het printicoontje rechts onderin.
3. Instellingen aanpassen: klik op het tandwiel
 - Illustraties op de kaart in- of uitschakelen.
 - Lettertype aanpassen.
 - Letterafstand aanpassen.
 - Regelaafstand aanpassen.
 - Woordafstand aanpassen.

Instellingen die binnen de kaartenbak worden gewijzigd zijn alleen actief wanneer je met de kaart werkt. Eenmaal een andere kaart staat alles terug in de basisinstellingen.

Let op: Er worden dus geen resultaten van de oefensessie opgeslagen in het journaal van de leerling.

The screenshot shows the 'Kaartenbak' (Cards Box) interface. At the top, there is a navigation bar with 'Dashboard', 'Beheer', 'Kennisbank', and 'Kaartenbak'. The user is identified as 'Sophie Testbegeleider'. Below the navigation bar, there is a search bar and a 'Kaarttype' dropdown menu. The 'Kaarttype' dropdown is open, showing options: 'Automatiseringsserie', 'Gebruiks informatie', 'Herhalingsbladen', and 'Hoogfrequente woorden'. Below the dropdown, there is a table with columns: 'Kaartnr.', 'Kaartnaam', 'Type', 'Niveau', and 'Methodes'. The table contains 6 rows of cards.

Kaartnr.	Kaartnaam	Type	Niveau	Methodes
1	M3 kaart 1	Zingend lezen	M3	Eenlettergrepige woorden
2	M3 kaart 2	Zingend lezen	M3	Eenlettergrepige woorden
3	M3 kaart 3	Hoogfrequente woorden	M3	Eenlettergrepige woorden
4	M3 kaart 4	Hoogfrequente woorden	M3	km- woorden
5	M3 kaart 5	Hoogfrequente woorden	M3	km- woorden
6	M3 kaart 6	Hoogfrequente woorden	M3	mk- woorden

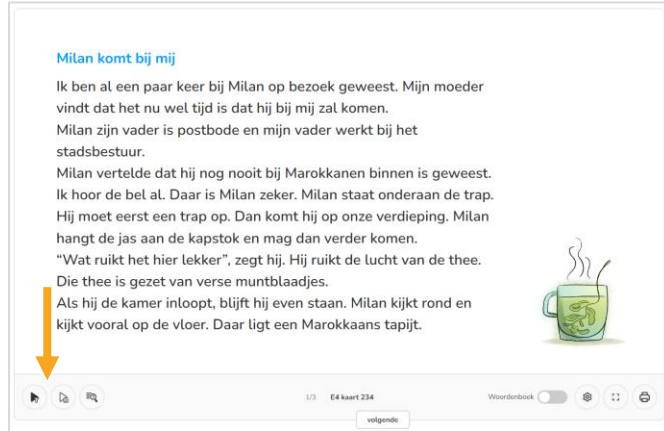

Opdracht 5 – Oefenen met de kaarten.

Een kaart bevat extra functionaliteiten die hulp kunnen bieden bij het lezen.

Optie: Audio

Milan komt bij mij

Ik ben al een paar keer bij Milan op bezoek geweest. Mijn moeder vindt dat het nu wel tijd is dat hij bij mij zal komen. Milan zijn vader is postbode en mijn vader werkt bij het stadsbestuur. Milan vertelde dat hij nog nooit bij Marokkanen binnen is geweest. Ik hoor de bel al. Daar is Milan zeker. Milan staat onderaan de trap. Hij moet eerst een trap op. Dan komt hij op onze verdieping. Milan hangt de jas aan de kapstok en mag dan verder komen. "Wat ruikt het hier lekker", zegt hij. Hij ruikt de lucht van de thee. Die thee is gezet van verse muntblaadjes. Als hij de kamer inloopt, blijft hij even staan. Milan kijkt rond en kijkt vooral op de vloer. Daar ligt een Marokkaans tapijt.

Optie: Begrijpen lezen vragen.

Milan komt bij mij

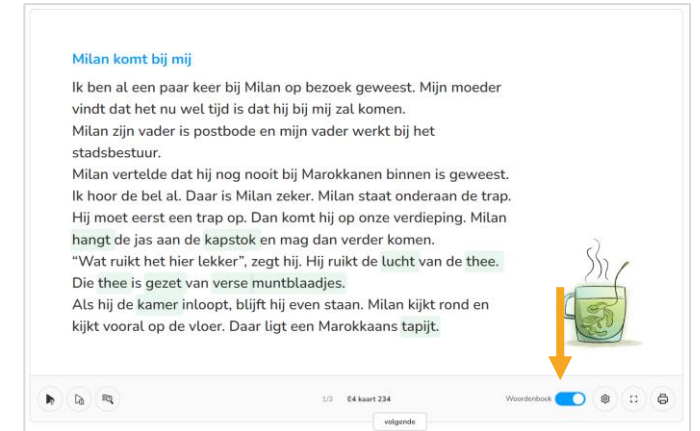

Ik ben al een paar keer bij Milan op bezoek geweest. Mijn moeder vindt dat het nu wel tijd is dat hij bij mij zal komen. Milan zijn vader is postbode en mijn vader werkt bij het stadsbestuur. Milan vertelde dat hij nog nooit bij Marokkanen binnen is geweest. Ik hoor de bel al. Daar is Milan zeker. Milan staat onderaan de trap. Hij moet eerst een trap op. Dan komt hij op onze verdieping. Milan hangt de jas aan de kapstok en mag dan verder komen. "Wat ruikt het hier lekker", zegt hij. Hij ruikt de lucht van de thee. Die thee is gezet van verse muntblaadjes. Als hij de kamer inloopt, blijft hij even staan. Milan kijkt rond en kijkt vooral op de vloer. Daar ligt een Marokkaans tapijt.

Optie: woordenboek in of uit.

Milan komt bij mij

Ik ben al een paar keer bij Milan op bezoek geweest. Mijn moeder vindt dat het nu wel tijd is dat hij bij mij zal komen. Milan zijn vader is postbode en mijn vader werkt bij het stadsbestuur. Milan vertelde dat hij nog nooit bij Marokkanen binnen is geweest. Ik hoor de bel al. Daar is Milan zeker. Milan staat onderaan de trap. Hij moet eerst een trap op. Dan komt hij op onze verdieping. Milan hangt de jas aan de kapstok en mag dan verder komen. "Wat ruikt het hier lekker", zegt hij. Hij ruikt de lucht van de thee. Die thee is gezet van verse muntblaadjes. Als hij de kamer inloopt, blijft hij even staan. Milan kijkt rond en kijkt vooral op de vloer. Daar ligt een Marokkaans tapijt.

Optie: Pas de instellingen aan.

Instellingen

Toon illustraties Toon regelnummers

Lettertype: Nunito

Lettergrootte: Standaard

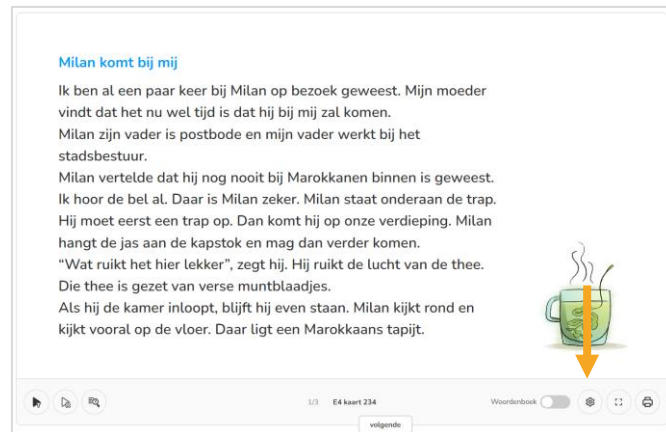

Letterafstand: 1

Regelafstand: Standaard

Woordafstand: Standaard

Milan komt bij mij

Ik ben al een paar keer bij Milan op bezoek geweest. Mijn moeder vindt dat het nu wel tijd is dat hij bij mij zal komen. Milan zijn vader is postbode en mijn vader werkt bij het stadsbestuur. Milan vertelde dat hij nog nooit bij Marokkanen binnen is geweest. Ik hoor de bel al. Daar is Milan zeker. Milan staat onderaan de trap. Hij moet eerst een trap op. Dan komt hij op onze verdieping. Milan hangt de jas aan de kapstok en mag dan verder komen. "Wat ruikt het hier lekker", zegt hij. Hij ruikt de lucht van de thee. Die thee is gezet van verse muntblaadjes. Als hij de kamer inloopt, blijft hij even staan. Milan kijkt rond en kijkt vooral op de vloer. Daar ligt een Marokkaans tapijt.

Optie: Volledig beeldscherm.

Milan komt bij mij

Ik ben al een paar keer bij Milan op bezoek geweest. Mijn moeder vindt dat het nu wel tijd is dat hij bij mij zal komen. Milan zijn vader is postbode en mijn vader werkt bij het stadsbestuur. Milan vertelde dat hij nog nooit bij Marokkanen binnen is geweest. Ik hoor de bel al. Daar is Milan zeker. Milan staat onderaan de trap. Hij moet eerst een trap op. Dan komt hij op onze verdieping. Milan hangt de jas aan de kapstok en mag dan verder komen. "Wat ruikt het hier lekker", zegt hij. Hij ruikt de lucht van de thee. Die thee is gezet van verse muntblaadjes. Als hij de kamer inloopt, blijft hij even staan. Milan kijkt rond en kijkt vooral op de vloer. Daar ligt een Marokkaans tapijt.

Opdracht 6 – Bestudeer het Journaal.

Een logboek van alle lopende en afgesloten trajecten.

In het logboek worden alle activiteiten automatisch verwerkt. Wanneer je een regel aanklikt kan je handmatig een opmerking toevoegen (klik hiervoor op het tekstballonnetje aan het einde van de regel).

Het journaal kan goed als verantwoordingsdocument dienen bij een aanvraag voor dyslexieonderzoek. Uit veiligheidsoverwegingen is het journaal alleen door de beheerder van de (school)organisatie uit te printen.

Dashboard Beheer Kennisbank Kaartenbak Sophie Testbegeleider

Nathalie de Koning

Huidig Traject Alle trajecten Voortgang Journaal Instellingen Toegewezen Kaarten

Tijden 04-02-2023 t/m 04-05-2023

Begeleiding Zelfstandig geoefend

Actieve trajecten

▲ Traject - E4 - startdatum 4-5-2023

4-5-2023 09:38 Sessie - Sophie Testbegeleider

09:57 Sessie einde

- Hoe ging het?
 - "Je mag volgende keer iets sneller proberen te lezen, maar zorg dat je geen fouten maakt."
- Wat ging er goed?
 - "De begrijpend lezen vragen kon ze allemaal beantwoorden"
- Wat ging er minder goed?
 - "Ze mag iets sneller lezen en iets meer pauze nemen na een zin met een punt."
- Waar moet je de volgende keer extra aan denken?
 - "Neem een korte pauze na het einde van elke zin."

1 opmerking

09:54 Toepassen

- Krant lezen

09:54 Oefenkaart opmerking

- "Fijn geoefend, mag iets sneller lezen."

09:54 Begrijpend lezen

- Hoe komt het dat ik vrolijk word van taal?
 - "Ik vind het leuk en kan het goed."
- "Hij moppert altijd aan het begin". Wie wordt er bedoeld met hij?
 - "Degene die moppert."
- Welke opdracht krijgen ze in de klas?
 - "Zelf zinnen maken."
- Wat vind jij van het vak taal?
 - "Fijn."

09:39 Oefenkaart start

- Kaart: 199 - E4 kaart 199
- Niveau: E4

09:38 Sessie start

- Taak: Turend lezen/ duurt lang
- Techniek: 1 Technieken i.v.m. spellend lezen

4-5-2023 09:30 Diagnose - Sophie Testbegeleider

09:37 Traject focus problematiek

- Woorden twee keer lezen, 0 fouten
- Woorden overlaan / toevoegen, 0 fouten
- Turend lezen/ duurt lang, 0 fouten

09:35 Oefenniveau

09:34 DMT intake-resultaat

- 1C - 29 gelezen, 5 fout
- 2C - 27 gelezen, 6 fout
- 3C - 31 gelezen, 7 fout

09:30 Behandelingsplan opgesteld

Opdracht 7 – Maak zelf een account aan en start een volledig traject.

Oefen met een voorbeeld uit de praktijk. Maak een nieuw account aan en start een traject. Gebruik hiervoor alle onderstaande gegevens.

- Voor Jessica Blok
- Groep 4
- Soort lezer: Redzaamheidslezer
- Leerling nummer: 4861
- Cursus groep: zelf selecteren
- Startdatum: vandaag
- Einddatum: mag je open laten
- Begrijpend lezen traject
- DMT test
- Reguliere variant
- Niveau E4
- DMT Toetsresultaten:
 - 1C – 29 gelezen – 9 fouten
 - 2C – 27 gelezen – 11 fouten
 - 3C – 31 gelezen – 13 fouten
- Niveau E4 toewijzen aan dit traject zonder nog een extra testresultaat toe te voegen
- Problematiek toewijzen / Diagnose: Kies 3 problematieken waar je aan wilt werken
- Oefen met de suggesties of kies 3 andere kaarten
- Speel beide audio opties af om de verschillende te horen
- Vul de vragen van begrijpend lezen in
- Speel met de instellingen per kaart tijdens de oefeningen en kijk wat er gebeurt
- Verwerk feedback na elke oefening
- Bekijk het journaal en plaats een extra opmerkingen

De type leeskaarten

Wil je los van een traject zelf een leeskaart zoeken en gebruiken dan ben je in de kaartenbak op de juiste plek. Je kunt eenvoudig naar een kaart zoeken op naam, kaarttype, niveau of methode. De leeshelden kaartenbak bevat meer dan 400 leeskaarten met audio.

Didactische instructie verkorte werkwijze.

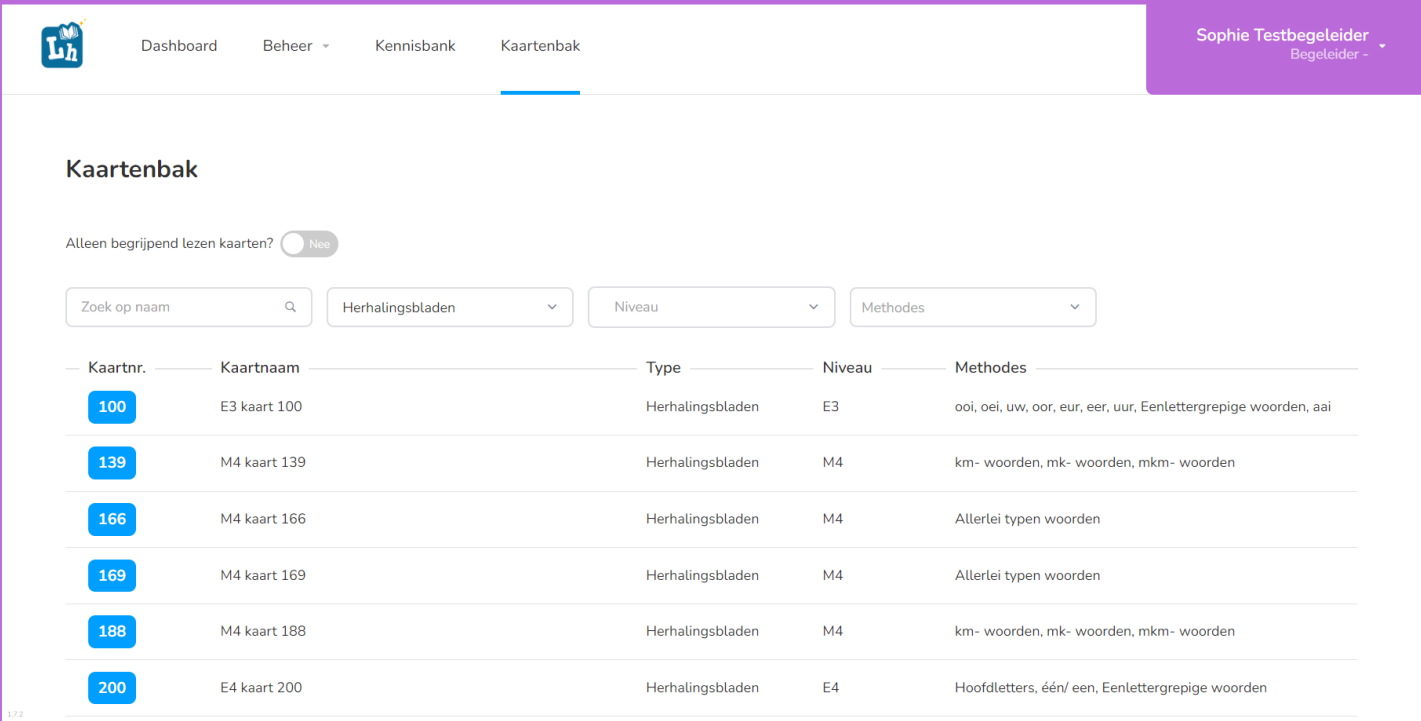
Kenmerkend voor de verkorte werkwijze is dat je geen uitgebreide diagnose uitvoert en geen begeleidingstechnieken gebruikt, maar de leeskaarten van Leeshelden als extra oefenstof gebruikt.

Daarbij zijn twee zaken belangrijk:

1. De keuze van de leeskaarten
2. De behandelingswijzen van de 8 typen kaarten

Er zijn 8 typen kaarten die je op twee manieren kunt laten oefenen:

1. Gewoon laten lezen zonder speciale instructie
2. Bij de begeleiding rekening houden met de aard van de kaart

The screenshot shows the 'Kaartenbak' (Cards Box) interface. At the top, there is a navigation bar with 'Dashboard', 'Beheer', 'Kennissbank', and 'Kaartenbak'. The user is identified as 'Sophie Testbegeleider'. Below the navigation, there is a toggle for 'Alleen begrijpend lezen kaarten?' set to 'Nee'. There are search filters for 'Zoek op naam', 'Herhalingsbladen', 'Niveau', and 'Methodes'. A table lists the cards with columns for 'Kaartnr.', 'Kaartnaam', 'Type', 'Niveau', and 'Methodes'.

Kaartnr.	Kaartnaam	Type	Niveau	Methodes
100	E3 kaart 100	Herhalingsbladen	E3	ooi, oei, uw, oor, eer, uur, Eenlettergrepige woorden, aai
139	M4 kaart 139	Herhalingsbladen	M4	km- woorden, mk- woorden, mkm- woorden
166	M4 kaart 166	Herhalingsbladen	M4	Allerlei typen woorden
169	M4 kaart 169	Herhalingsbladen	M4	Allerlei typen woorden
188	M4 kaart 188	Herhalingsbladen	M4	km- woorden, mk- woorden, mkm- woorden
200	E4 kaart 200	Herhalingsbladen	E4	Hoofdletters, één/ een, Eenlettergrepige woorden

Kaart type 1 Kaart met hoogfrequente woorden.

Deze kaarten bevatten de woorden met de hoogste frequenties. Dat wil zeggen dat leerlingen ze in steeds grotere mate tegen zullen komen en dat ze dus ook vlot gelezen moeten kunnen worden.

Werkwijze – Selecteer een van de kaarttype van “hoogfrequente woorden” en ga als volgt te werk:

Instructie 1: Aanpakgedrag –

1. De leerling leest eerst de pijlenwoorden een keer voor zichzelf.
2. Auditieve syntheseactiviteiten met de woorden; je zegt een woord in losse klanken en je vraagt de leerling het hele woord te zeggen (b-oo-m – leerling-> boom)
3. Auditieve analyse-activiteiten met de woorden: je zegt een woord en de leerling hakt het woord in losse klanken (boom – leerling -> b-oo-m)
4. Klankpositie-activiteiten; je maakt een blad met drie vakken en een blad met vier vakken: Je noemt een woord en je vraagt de leerling aan te geven in welk vak een bepaalde klank hoort.
5. Laat nu de woordrijen hardop lezen. Spoor de leerling aan om alleen zingend te lezen als het echt nodig is. Vanwege het grote belang van deze woorden is het aan te raden de rijen enkele malen te laten lezen. Daarbij kun je ook nog de tijd en het aantal fouten bijhouden en de leerling aansporen het bij de tweede keer beter te doen.

Instructie 2: Toepassen in de tekst - Print de kaart uit en lees de tekst voor waarbij het kind onderstrepend meeleeft. Het onderstrepend meelesen kan er ook voor zorgen dat als het kind zelf moet gaan lezen de kans op succes groter is dan wanneer het kind een tekst a prima vista moet lezen. Daarna leest het kind de tekst zelf en daarbij pas je technieken toe, afhankelijk van het type leesprobleem van het kind. Bij spellende lezers doe je immers wat anders dan bij kinderen die onnauwkeurig lezen.

Kaarttype 1: Toelichting bij de leeskaarten met hoogfrequente woorden. Kaart 4 t/m 9 bevatten de woorden met de hoogste frequenties. Dat wil zeggen dat kinderen ze in steeds grotere mate tegen zullen komen en dat ze dus ook vlot gelezen moeten kunnen worden.

Instructie 3: Verwerken - Als je samen met de leerling de kaart hebt behandeld dan is het nodig dat het kind de woorden automatiseert. Daarvoor is veel herhalen nodig. Dat kun je laten doen door:

- De woorden na te laten typen op de computer of te laten leggen met de letterdoos. Bij oudere kinderen mag je ook de woorden over laten schrijven.
- De tekst nog eens met een klasgenoot te laten lezen.
- De woorden op kaartjes te zetten en ze in flits te oefenen. Dat kun je het kind ook met een klasgenoot laten doen. Het is ook mogelijk om de woorden op te nemen in een flitsprogramma.
- Een mogelijkheid is ook dit blad nog een keer thuis te laten lezen. Daarbij is het belangrijk de ouders goed voor te doen hoe ze de kaart moeten behandelen.

The screenshot shows a digital interface for a flashcard. On the left, there is a grid of words: 'een', 'er', 'is' in the first row; 'en', 'ik', 'aan' in the second row; and 'in', 'ook', 'om' in the third row. Each word has a blue curved arrow pointing to the right below it. To the right of the grid is a colorful illustration of a blue fish swimming in an underwater scene with green seaweed and bubbles. At the bottom of the interface, there is a navigation bar with icons for play, back, info, and search. On the right side of the bar, it says '1/3 M3 kaart 4' and 'Woordenboek' with a toggle switch. Below the bar, a 'volgende' button is visible.

Kaart type 2 Zingend lezen en in 1 klap lezen.

In deze fase van het lezen is het belangrijk dat kinderen gerichte oefenstof doornemen met hoogfrequente woorden. De beheersing van de mkm-woorden moet de basis vormen van de verdere ontwikkeling.

Werkwijze – Selecteer een van de kaarttype van “Zingend lezen of in één klap” en ga als volgt te werk:

Instructie 1: Bespreek de aanpakstrook bovenaan de kaart(en). Leg het kind uit dat het bij de woorden van deze oefenkaarten twee manieren van lezen toe mag passen, nl. het zingend lezen en het in een klap zeggen van een woord. Andere vormen van lezen mag je niet accepteren.

Instructie 2:

- Het kind leest de pijlwoorden een keer voor zichzelf. Op die manier oriënteert het kind zich op de woorden en is de kans op “in een klap lezen” wat groter.
- Doe auditieve synthese-activiteiten met de woorden. Neem daarbij de woorden uit de woordrijen (en geen andere woorden) en zeg ze in klankvoeten en laat het kind het gehele woord zeggen.
- Doe auditieve analyse-activiteiten met de woorden door het kind woorden in klanken te laten verdelen.
- Doe klankpositiebepaling met de woorden. Maak gebruik van kaarten met twee of drie blokken.
- Nu leest het kind de woorden hardop voor. Eerst wijs je het kind erop dat als het een woord niet in een keer kan zeggen het dat woord zingend mag lezen.

Instructie 3: Neem nu de tekst onder de woordrij.

- Lees de tekst voor en laat het kind onderstrepend meelesen.
- Laat het kind de tekst voor zichzelf lezen (stil of hardop) en laat het kind een streep zetten onder de woorden waarvan het denkt dat het die niet in een keer kan zeggen en het zingend lezen wil gaan toepassen.
- Laat het kind nu de tekst hardop lezen en zeg dat het alleen woorden moet zingen waarbij het ook echt nodig is. Woorden die het kind in een keer kan zeggen, moet het niet gaan zingen.

daar	hem	wiel	men
deel	hier	weet	man
door	hoor	waar	maan

2/2 M3 kaart 10

Woordenboek

vorige

Kaart type 3 De oefenkaart met de aanpakstrip.

De oefenkaarten met de strips vormen het hart van de aanpak van Leeshelden omdat op die kaarten de woordtypen worden geïntroduceerd. Daarom is het ook belangrijk om de nu volgende werkwijze zorgvuldig uit te voeren. Het bijzondere van deze oefenkaarten is dat er steeds in het hiernavolgende een tekst aanwezig is met woorden die op de oefenkaart staan. Op die manier bereiden deze oefenkaarten met woorden het tekstlezen voor.

Werkwijze – Selecteer een van de kaarttype van “oefenblad met aanpakstrip” en ga als volgt te werk:

Instructie 1. De aanpakinstructie. Je leert de leerling het aanpakgedrag van het zogenaamd zingend lezen. Daarbij zegt de leerling het eerste woorddeel en houdt het de laatste letter aan, dus: masssssss, dan kijkt het verder en zegt het tweede deel erachteraan. Op deze manier voorkom je het spellend lezen. Daarna leg je de leerling ook uit dat het pas lezen is als de leerling denkt aan wat het woord voorstelt (of wat het is, of hoe je het woord in een zin kunt gebruiken). Ook hierbij laat je de leerling die uitleg nazeggen. Een basisprincipe in de begeleiding is dat iedere instructie door de leerling nagezegd moet worden. Het verdelen van woorden in lettergrepen is niet gedaan in dit programma omdat sommige scholen met klankvoeten werken. Het uitleggen van de instructie wordt afgesloten door de leerling die uitleg te laten navertellen. Als dat onvoldoende gebeurt, kun je de uitleg nog een keer herhalen.

Instructie 2. De oriëntatie-oefening. Nu kijken we naar de woordrijen, die onder de strip staan. Je zegt tegen de leerling: "Ergens in deze rijen woorden staat “staat”. Probeer eens zo vlug als je kunt dat woord te vinden. Noem zo uit iedere rij een woord en spoor de leerling aan dat snel op te zoeken. De leerling oriënteert zich zo op wat het straks moet gaan lezen.

twee	drie	de klas
staan	vroeg	stuk
kwam	klein	vlug
staat	thuis	klaar
groot	snel	kreeg
de stad	graag	stil

2/5 M3 kaart 75

Woordenboek

vorige volgende

Vervolg - Instructie 3. Onderstrepd mee lezen met een op het leesprobleem gerichte voorleesvorm. Je leest de woordrijen voor. De leerling heeft een afdruk van de kaart en terwijl je voorleest moet de leerling onderstrepd mee lezen. Van leerlingen met leesproblemen is bekend dat ze vaak niet met hun ogen zijn waar een voorlezer op dat moment is. Het onderstrepen zorgt er voor, dat de leerling/de oudere zijn best doet met de potloodpunt te zijn waar je aan het voorlezen bent. Bovendien leidt de punt van het potlood de waarneming van de leerling naar het woord toe, zodat de visuele verwerking van het woordbeeld optimaal is. Het voorlezen gebeurt niet zomaar, maar heel gericht. Afhankelijk van het problematische leesgedrag van de leerling kies je een voorleesvorm. We geven de mogelijkheden:

- Als de leerling spellend leest: Je leest alle rijen in het aanpakgedrag voor. Dus: /varrrrrkun, masssstun/ enz. en de leerling leest onderstrepd mee. Hoewel niet zo makkelijk, maar ook de ploffers als de t kun je wel aanhouden.
- De leerling leest onnauwkeurig. Je leest de woorden een keer zeer langzaam voor en daarna nog een keer in een gewoon tempo. In beide gevallen leest de leerling onderstrepd mee.
- De leerling leest te langzaam. Ook bij het redzaamheidslezen kan het voorkomen dat een leerling te langzaam leest. Je leest een keer de rijen langzaam voor en daarna een keer gewoon. In beide gevallen leest de leerling onderstrepd mee.

Kaarttype 3: De oefenkaarten met de aanpakstrip. De oefenkaarten met de strips vormen het hart van de aanpak van Leeshelden, omdat op die kaarten de woordtypen worden geïntroduceerd. Het bijzondere van deze oefenkaarten is dat er steeds in het hiernavolgende een tekst aanwezig is met woorden die op de oefenkaart staan. Op die manier bereiden deze oefenkaarten met woorden het tekstlezen voor.

Instructie 4. Nu leest de leerling de rijen. Je vraagt de leerling eerst waar het tijdens het lezen aan moet denken. Bij het zingend lezen zeg je tegen de leerling dat woorden die de leerling in een keer kan zeggen niet gezongen hoeven te worden. Tijdens het lezen grijp je bij alle fouten in en wijs je op het aanpakgedrag. Regelmatig bespreek je ook de betekenis van bepaalde woorden. Kenmerkend voor deze aanpak in vier stappen is het realiseren van een volledige oriënteringsbasis. Hierdoor is het kind volledig voorbereid op het uitvoeren van de leestaak.

voor het bord

juf zei: "wie weet wat hier staat?"
ik zag een lang woord op het bord.
ik lees graag en keek dus goed naar het bord.
snel las ik wat er stond.
het stond groot op het bord.
het was stil in de klas van juf ank.
elk kind keek goed naar het woord.
ik zag tweemaal een woord.
het bleef stil in de klas.
mijn hand ging de lucht in.
eerst kwam flip voor het bord.

4/5 M3 kaart 75 Woordenboek

vorige volgende

Kaart type 4 De zinskaarten.

Er komen in Leeshelden veel zinskaarten voor. Dat zijn kaarten met zinnen of delen van zinnen zodat de leerling ook de grammaticale structuur kan oefenen.

Werkwijze – Selecteer een van de kaarttype van “Zinsbladen” en ga als volgt te werk:

Instructie 1. Afhankelijk van de leeftijd van de leerling kun je beginnen met het bespreken van het zinstype dat geoefend gaat worden. Leg de leerling uit hoe het zinstype is opgebouwd.

Instructie 2. Voordat de zinnen gelezen gaan worden is het aan te bevelen oriëntatie-activiteiten uit te voeren in de vorm van opdrachten als:

- Ergens staat de zin: Elsje wandelt. Probeer die zin eens te vinden.
- Ergens staat het woord: belooft. Probeer eens zo snel als je kunt dat woord op te zoeken.

Instructie 3.

Nu lees je de tekst voor en de leerling leest op een kopietje onderstrepd mee. Op die manier weet je dat de leerling precies met je meeleeft. Bovendien zorgt de punt van het potlood er voor dat de leerling nog beter naar de woorden kijkt. Tijdens dat voorlezen bespreek je ook bepaalde woorden om te checken of de leerling de betekenis aan kan geven. Noteer onbekende woorden in een persoonlijk woordenboekje.

Onderweg kun je ook taalbeschouwingsactiviteiten uitvoeren zoals:

- De leerling vragen een woord te bedenken dat aan de zin/het zinsdeel toegevoegd kan worden. Veel van deze oefenzinsdelen eindigen met stippen en daarop kan een vervolg gemaakt worden.
- De leerling vragen of er een woord uit de zin kan zodat het nog een goede zin is.
- De leerling vragen of het op een bepaalde zin een vervolgzin kan bedenken.
- Vragen over de zin te beantwoorden. Als er staat: Oom riep mij van ver, kun je vragen: wie riep er?, wat doet de hoofdpersoon?, waar is die oom?, waar ben ik?, etc.
- Visuele voorstellingsvragen stellen. Je leest de zin, vraagt de leerlingde ogen dicht te doen en je stelt vragen over wat de leerling nu voor zich zou kunnen zien.

Instructie 4. Nu leest de leerling de zinnen zelf. Omdat het vaak nog al grote porties zijn, kun je ook twee sessies over een leesblad doen. Het is aan te bevelen een blad minimaal twee keer te laten lezen. Leg de tijd en het aantal fouten vast om de ontwikkeling te kunnen zien.

koos eet met zijn zus.
sem gaat naar de bel.
tim ziet de bus gaan.
daan zet de pet op.
lien gaat laat naar bed.

koos zet het pak neer.
bas doet de jas aan.
pa laat puk niet uit.
ma zet de tas neer.
kees doet de doos vol.

1/5 M3 kaart 25

Woordenboek

volgende

Kaart type 5 De tekst kaarten.

Bij de meeste kaarten met woordrijen zijn ook teksten aanwezig waarin zoveel mogelijk woorden van de kaart met de strip zijn opgenomen. Dat kan soms wat gekunsteld overkomen, maar dat is belangrijk voor de oefening van de toepassingsvaardigheid van het lezen van losse woorden. Soms gaat het om verhaaltjes en soms om wereld oriënterende teksten.

Werkwijze – Selecteer een van de kaarttype van “teksten” en ga als volgt te werk:

De tekst die bij dit blad hoort, behandel je net zoals de woordrijen. Dus:

- Een keer voorlezen en de leerling laten luisteren naar het verhaal.
- Oriëntatie-oefening: ergens in deze tekst staat de zin: We waren net op tijd weer thuis. Zoek die zin maar eens op.
- Op de juiste manier voorlezen, terwijl de leerling onderstrepend meeleeft.
- De leerling leest de tekst zelf.
- Je bespreekt regelmatig de betekenis van zinnen of woorden.

Een extra kans

Deze teksten bieden je de kans om met de leerling echt te lezen en dat is tekstverwerkend lezen. Leeshelden richt zich vooral op het verklanken, maar het eigenlijke doel van het lezen is het tekstverwerkend of begrijpend lezen. Dat betekent dat het is aan te bevelen de volgende technieken uit de voeren:

1. Alineabehandeling. Stop na iedere alinea en bespreek die alinea met de leerling door:
 - Vragen te stellen over de inhoud
 - De inhoud samen te vatten
 - Vragen te laten stellen
 - Indien mogelijk en uitvoerbaar bij de tekst: de tekst te laten visualiseren. Dus de ogen dicht en dan vertellen wat je voor je ziet en dan kun je daar ook vragen over stellen. Het voorstellend lezen is een belangrijke techniek. Je moet dat eerst voordoen, dan doe je het samen met de leerling en daarna de leerling alleen. Tot slot stel je er vragen over.
 - Te vragen of de leerling een vermoeden heeft hoe het nu verder zal gaan.

Hij vraagt: ‘Weet jij de weg naar de winkel?’

De man roept: ‘Kom hier!’

Ik zei nog: ‘Dat mag je niet doen!’

‘Je mag hier niet in’, zei de man.

‘Geef mij dat boek eens’, zegt het kind.

De juf zegt: ‘Denk goed na!’

‘Zit’, zeg ik.

Het kind gilt: ‘Ik heb nog veel pijn’.

Het kind vraagt: ‘Mam, mag ik ook ijs?’

‘Goed gedaan’, zegt de juf.

Ik vraag: ‘Wie heeft mijn hond gezien?’

‘Kom Daan’, zegt mijn mam.

Juf vraagt: ‘Wie heeft de les af?’

1/2 E3 kaart 120

Woordenboek

volgende

Vervolg -

2. Modeling. Je leest een alinea voor en je vertelt hardop hoe je de tekst verwerkt. Dat betekent dat je vertelt wat je er allemaal bij denkt, welke vragen je stelt.
3. Meningvragen te stellen.
4. De leerling vragen of het nog vragen heeft over het gelezen stukje.
5. Denk ook aan het voorstellend lezen, waarbij je de leerling kunt leren voor zich te zien wat het gelezen heeft (de film aan de binnenkant van de ogen)

Nog een kans

Je kunt dit type kaarten gebruiken om het stil lezen te oefenen. Dat komt erop neer dat je de leerling de tekst stil laat lezen en duidelijk uitlegt dat het niet op moet kijken, maar op de tekst gericht blijft. Achteraf stel je vragen over de inhoud.

'Tom, dat wil ik niet.', zegt opa.
'Aan de kant', riep Sem.
Suus vraagt: 'Wil je dat ik meega?'
Ik roep: 'Hier ben ik.'
'Doe eens gewoon' zei mijn papa.
'Je bent erg lief', zei mijn oma.
Mam vraagt: 'Hoe laat is het?'
'Wie leest dit al?' vraagt de juf.
Ik zeg: 'Dat weet ik niet.'
'Mijn bril is weg', roept mijn zusje.
Sofie zei: 'Ik ga niet mee.'
'Vlug', zei mijn broertje.
Ik zei: 'Eet het maar op!'

2/2 E3 kaart 120

Woordenboek

vorige

Kaart type 6 Toetsoefen kaarten.

Deze kaarten zijn bedoeld om leerlingen vertrouwd te maken met het ondergaan van de DMT-toets of een andere woordtoets. Soms hebben leerlingen er geen idee van en het is belangrijk om er even aan te wennen. Net zoals mensen voor het autorijden ook wel een proefexamen kunnen laten afnemen

Werkwijze – Selecteer een van de kaarttype van “Toetsoefenbladen” en ga als volgt te werk:

Instructie 1. Werkwijze In het kader van het redzaamheidslezen leg je uit/ doe je voor dat het om gewoon lezen gaat en niet om snel lezen. Het gaat dus niet om hoeveel woorden een leerling leest, maar om hoe de leerling een minuut GEWOON leest.

de oom	of	met
en	uit	dus
in	al	voor
is	af	was
op	het	hier
er	van	wat
ik	het bot	het hok
die	zijn	door
de zee	niet	daar
om	de baas	de soep

1/2 M3 kaart 83

Woordenboek

volgende

Kaart type 7 Woorddelen kaarten.

Deze kaarten zijn bedoeld om leerlingen vertrouwd te maken met het woordaspect: woorddeel. Woorddelen zijn delen van woorden die in veel woorden voorkomen zoals: be-, ge-, ver-, te-, ont-, etc. aan het begin van een woord en: -lijk, -heid, -tijd, -ig, etc. aan het eind van een woord. Het kan belangrijk zijn die woorddelen te oefenen. In Leeshelden kom je enkele kaarten tegen om deze woorddelen te oefenen.

Werkwijze – Selecteer een van de kaarttype van “woorddelenbladen” en ga als volgt te werk:

Instructie 1. Bespreek wat de woorddelen zijn, vraag de leerling eventueel zelf woorden te bedenken met een aangegeven woorddeel. Dat kan mondeling, maar kan ook als vooroefening schriftelijk.

Instructie 2. Bespreek kolom 1 met de woorddelen. Lees die voor, dan weet de leerling wat de juiste uitspraak is. Lijk wordt dan natuurlijk: /luk/. Laat de leerling dat rijtje ook drie of vier keer lezen.

Instructie 3. Neem nu vak 2 en lees de regels horizontaal voor. Laat de leerling bijwijzen of onderstrepnd meelesen.

Instructie 4. Laat nu de leerling vak 2 lezen in horizontale regels.

Instructie 5. Lees vak 3 voor en laat de leerling onderstrepnd of bijwijzend meelesen en laat het daarna die rijtjes ook enkele malen lezen, d.w.z. twee à drie keer.

Instructie 6. Neem een tekst in de buurt van die leeskaart en laat de leerling de woorddelen onderstrepen of kleuren en dan de tekst lezen.

Instructie 7. Speciale kaarten met woorddelen zijn: kaart 134, 135, 140, 143

ontspan
onthaast
terwijl
orkest
wanhoop
portret
ontsla
onhoorbaar
begrijp

normaal
partij
betaal
kamer
tenten
vader
helpen
venten
haren

2/3 M4 kaart 134

Woordenboek

vorige volgende

Kaart type 8 Herhalingskaarten.

Leeshelden bevat veel herhalingskaarten. De opzet is:

1. Eerst geïsoleerd oefenen van een woordtype in woordkaarten, zinskaarten en tekstkaarten (en soms in woorddelen kaarten).
2. Herhalen van woorden die al geweest zijn en de nieuwe woorden door elkaar.
3. Speciale herhalingskaarten van de MKM-woorden terwijl kinderen al lezen op het niveau van het voortgezet lezen. Leerlingen met leesproblemen hebben veel oefeningen nodig en daarom is het lezen van de herhalingskaarten zo belangrijk.

Werkwijze – Selecteer een van de kaarttype van “herhalingsbladen” en ga als volgt te werk:

Instructie 1. Bij het redzaamheidslezen is het tempo niet het belangrijkste, maar het zo nauwkeurig mogelijk lezen; rustig lezen en zo weinig mogelijk fouten maken. De fouten bespreek je en je mag de leerling de kaart daarna nog een keer laten lezen, maar ook dan geldt dat het belangrijk is het zo nauwkeurig mogelijk te lezen.

Nu gaat het erom de leerling te leren vloeiend en foutloos te lezen. Lees het rustig samen met de leerling een keer hardop voor en laat daarna de kaart door de leerling lezen en leg uit dat dat vloeiend moet (achter elkaar door zoals een paard ook gewoon loopt en niet in draf.). Mooi doorlezen en zonder fouten.

eb	woog	rop
uit	was	trots
los	dat	zwemt
zo	kramp	stapt
met	knikt	dwars
toer	clown	hals
heb	smal	kramp
vuur	snor	knikt
wel	klomp	clown
juf	slot	smal
eens	zwerf	snor
weet	troost	klomp
rood	stierf	slot

1/3 M7 kaart 388

Woordenboek

volgende

Overige Tips

- Je kunt altijd direct vrij een kaart (laten) oefenen door op de “Kaartenbak” in het hoofdmenu te klikken en een kaart uit te zoeken.
- Onder “Kennisbank” in het hoofdmenu vind je verschillende leestechnieken die kunnen helpen bij de verschillende problematieken en aanvullende materialen.
- In het “Dashboard” kun je direct een Sessie starten met een of meerdere leerlingen (mits deze allen een actief Traject hebben) en kun je een overzicht zien van de leerlingen waarvoor nog een traject moet worden aangemaakt.
- Onder het “Journaal” bij een leerling kun je alle gedane activiteiten terugkijken.
- Onder “Instellingen” bij een leerling kun je vaste kaartinstellingen definiëren die voor alle kaarten van deze leerling gelden, zoals lettertype, letterafstand, woordafstand, regelafstand en/of illustraties op de kaarten getoond moeten worden.
- Onder “Toegewezen Kaarten” kun je specifieke kaarten toewijzen aan een leerling als huiswerk. Deze kaarten worden dan zodanig getoond in de eigen omgeving van de leerling.

Lh ✨ **Leeshelden**

 BRIGHTSKILLS
voor toekomstgericht leren

